

Η αξιοποίηση του wikispaces classroom ως περιβάλλον ομαδοσυνεργατικής μάθησης στην ερευνητική εργασία

Γεώργιος Παυλίδης¹, Γεώργιος Φανουράκης²
georavl@yahoo.gr, giorgos.fanourakis@yahoo.gr

¹ Εκπαιδευτικός και Επιμορφωτής Β επιπέδου Εκπαιδευτικών ΠΕ19-20 Πληροφορικής

² ΜΑ, Εκπαιδευτικός ΠΕ06 Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η χρήση του wiki στο μάθημα της ερευνητικής εργασίας. Συγκεκριμένα σε ένα τμήμα της Α' τάξης γενικού λυκείου, κατά τη διάρκεια του μαθήματος της ερευνητικής εργασίας, χρησιμοποιήθηκε η εφαρμογή wikispaces classroom. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες και επεξεργάζονταν εξ αποστάσεως τις ομαδικές τους εργασίες, όπως και στις δια ζώσης δίωρες εβδομαδιαίες συναντήσεις του μαθήματος. Είχαν πρόσβαση στο wiki, στον ορισμένο χώρο της ομάδας τους, με συγκεκριμένα δικαιώματα (permissions) και έκαναν χρήση αυτού ως ηλεκτρονικό φάκελο (portfolio), αλληλεπιδρώντας μεταξύ τους ομαδοσυνεργατικά για την προβολή του θέματος που ανέλαβαν και την παραγωγή της τελικής εργασίας. Γίνεται επίσης μια αποτίμηση της χρήσης του wikispaces classroom και ανάμεσα στα πρώτα αποτελέσματα της έρευνας διαπιστώνεται σε υψηλό βαθμό η ικανοποίηση των μαθητών από τη χρήση του wiki.

Λέξεις κλειδιά: Ερευνητική εργασία, wiki, wikispaces classroom.

Εισαγωγή

Γενικότερα, κατά την εκπαιδευτική διαδικασία, η μάθηση υποβοηθείται με τη βιωματική συμμετοχή των μαθητών με τεχνικές όπως ο καταγιγισμός ιδεών, η χιονοστιβάδα, το debate, η εννοιολογική χαρτογράφηση, κ.ά. Με το τέλος της διδακτικής ώρας δεν ολοκληρώνεται η εκπαιδευτική διαδικασία. Η εμπλοκή των μαθητών με τη νέα γνώση μπορεί να συνεχιστεί με χρήση των ΤΠΕ (Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών) στις διάφορες πλατφόρμες του διαδικτύου, βάσει και των δυνατοτήτων που προσφέρει το Web 2.0 (Παυλίδης & Καλογιαννάκης, 2012).

Το διαδίκτυο αποτελεί πλέον ένα βασικό εργαλείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας και είναι σημαντική η διερεύνηση της διδακτικής αξιοποίησης των σύγχρονων υπηρεσιών του. Ένα πλήθος εφαρμογών μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέσω του διαδικτύου σ' ένα αρχικό στάδιο για να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των μαθητών, ώστε να επιταχυνθεί μ' αυτόν τον τρόπο η «ανοικτή τάξη» και στη συνέχεια για να ενισχυθεί η ομαδοσυνεργατική μάθηση. Επίσης, κρίνεται απαραίτητη η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την επιλογή και τη σωστή χρήση των κατάλληλων εκπαιδευτικών τεχνικών (Καλογιαννάκης, 2010).

Η παρούσα εισήγηση, αποτελεί μια μελέτη περίπτωσης με τη χρήση του wikispaces classroom σε ένα τμήμα μαθητών της Α' τάξης γενικού λυκείου, στο μάθημα της ερευνητικής εργασίας. Χρησιμοποιώντας τις ΤΠΕ γίνεται συστηματική προσπάθεια να υποβοηθηθεί η εκπαιδευτική διαδικασία με την εξ αποστάσεως χρήση της διαδικτυακής εφαρμογής wiki. Βασικό στόχο της έρευνας αποτελεί η παρουσίαση της διά ζώσης αλλά και της ηλεκτρονικής υλοποίησης της ερευνητικής εργασίας με χρήση του wikispaces classroom, η αποτίμησή του από την πλευρά των μαθητών καθώς και η αναζήτηση προτάσεων για την ευρύτερη αξιοποίησή του στην εκπαίδευση.

Ακολουθεί η περιγραφή του μαθήματος της ερευνητικής εργασίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και του wiki ως εργαλείου για χρήση στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αναλύεται η εφαρμογή του wikispaces classroom στην ερευνητική εργασία και με βάση το μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας καταγράφονται τα αποτελέσματα της χρήσης του συγκεκριμένου εργαλείου.

Το μάθημα της ερευνητικής εργασίας στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Η ερευνητική εργασία έχει θεσμοθετηθεί ως μάθημα για τους μαθητές της Α' και Β' λυκείου (γενικού και επαγγελματικού) από τον Σεπτέμβριο του 2011. Αποτελεί καινοτομία που στηρίζεται σε τρεις παιδαγωγικές αρχές που είναι οι εξής: α) η αρχή της διερευνητικής προσέγγισης της μάθησης, β) η αρχή της διεπιστημονικής συνεργασίας των εκπαιδευτικών, γ) η αρχή της ομαδικής συνεργασίας των μαθητών (Ματσαγγούρας, 2011).

Την παρούσα σχολική χρονιά, σε ένα τμήμα της Α' λυκείου επιλέχθηκε το θέμα της βίας. Σκοπός της ερευνητικής εργασίας είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τα είδη της βίας σε όλες τις εκδοχές και εκφάνσεις της. Οι στόχοι που τέθηκαν για τους μαθητές ήταν:

- Να διατυπώνουν τον ορισμό της βίας, να εντοπίζουν και να αναγνωρίζουν τα είδη βίας είτε είναι φανερά είτε κρύβονται πίσω από μια σκηνή ανθρώπινης επικοινωνίας.
- Να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους, να κατακρίνουν και να αντιδρούν σε οποιαδήποτε μορφή βίας
- Να ευαισθητοποιηθούν και να επηρεάσουν τους συμμαθητές τους στη σχολική κοινότητα.

Οι μαθητές του τμήματος χωρίζονται σε 6 ομάδες των 4-5 ατόμων με την εξής διαδικασία: ο καθηγητής κατατάσσει τους μαθητές σε 6 στήλες (με βάση το βαθμό απολυτηρίου γυμνασίου) και επιλέγεται ένας μαθητής από κάθε στήλη για να διαλέξει τα μέλη της ομάδας του με τον περιορισμό να επιλέξει έναν μαθητή από κάθε άλλη στήλη. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργούνται 6 μικτές ομάδες με μέλη απ' όλη τη γκάμα της σχολικής επίδοσης.

Η διερεύνηση του κυρίως θέματος της βίας πραγματοποιείται με βάση την παρακάτω κατηγοριοποίηση:

- Βία στην οικογένεια (ενδοοικογενειακή)
- Βία στο σχολείο
- Βία στην (τοπική) κοινωνία

Ανά δύο ομάδες αναλαμβάνουν ένα κοινό υποθέμα. Εντοπίζουν και αναλύουν όλες τις μορφές του φαινομένου της βίας ανά κατηγορία. Κατά την πορεία της ερευνητικής εργασίας οι ομάδες με το κοινό θέμα-κατηγορία ανταλλάσσουν πληροφορίες με σκοπό την αλληλεπίδραση, όχι μόνο μεταξύ των μελών της ομάδας, αλλά και μεταξύ των ομάδων. Επίσης κάθε ομάδα παρουσιάζει κατά διαστήματα το έργο της στην ολομέλεια-τμήμα.

Η παιδαγωγική αρχή της συνεργασίας των μαθητών μετατοπίζει τη μαθησιακή διαδικασία από τη δασκαλο-μαθητική επικοινωνία στη δια-μαθητική συνεργασία, με τον εκπαιδευτικό να καθοδηγεί και να στηρίζει αυτή τη συνεργασία (Ματσαγγούρας, 2011). Σε όλη τη διάρκεια της ερευνητικής εργασίας ο καθηγητής λειτουργεί με πνεύμα συμπάραστασης και φθίνουσας καθοδήγησης, ώστε να υπάρχει παρακολούθηση και ανατροφοδότηση της εξέλιξης των εργασιών τους. Ο ρόλος της φθίνουσας καθοδήγησης (fading scaffolding) επιτελείται με πολλούς τρόπους, με τους οποίους ο εκπαιδευτικός (α) διδάσκει, (β) παρωθεί και (γ) εμπυχώνει (Ματσαγγούρας, 2011).

Το wiki ως εκπαιδευτικό εργαλείο

Η χρήση των Web 2.0 εφαρμογών στην εκπαιδευτική πράξη είναι μια γεγονός. Οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν τα συγκεκριμένα εργαλεία και σχεδιάζουν νέου τύπου δραστηριότητες, με σκοπό η μάθηση στο σχολικό περιβάλλον να γίνει πιο ενεργή και ενδιαφέρουσα και οι μαθητές να αποκτούν όχι μόνο γνώσεις αλλά και δεξιότητες (An & Williams, 2010). Σ' αυτό το πλαίσιο οι μαθητές δεν θεωρούνται πλέον παθητικοί δέκτες, αλλά ικανοί και αυτο-ρυθμιζόμενοι συμμετέχοντες (Borthwick et al., 2008).

Τα εργαλεία Web 2.0, λόγω της ανοιχτής φύσης τους, μπορούν να προσφέρουν μαθησιακές ευκαιρίες στους εκπαιδευόμενους προκειμένου να αναπτύξουν δικό τους περιεχόμενο, να αναστοχαστούν πάνω στις δράσεις τους ή σε δράσεις άλλων και να αναπτύξουν δεξιότητες υψηλού επιπέδου, όπως η ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης (Mindel & Verma, 2006, Raman, Ryan & Olfam, 2005).

Με τον όρο wiki εννοείται ένα ανοιχτό τύπου λογισμικό το οποίο εντάσσεται στις υπηρεσίες web2.0. (Τσέλιος, 2011). Η εφαρμογή το wiki είναι ιδιαίτερα εύχρηστη, καθώς δεν απαιτεί εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις για τη δημιουργία και τη χρησιμοποίηση του και δίνει την ευκαιρία στον χρήστη να επικεντρωθεί στη μαθησιακή διαδικασία (Booth, 2007), όπως άλλωστε προκρίπτει και από την επεξεργασία των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου που δόθηκε στους μαθητές. Ορισμένα χαρακτηριστικά που το καθιστούν ιδιαίτερα εύχρηστο είναι τα ακόλουθα: ελεύθερη επεξεργασία ιστοσελίδων, δυνατότητα προσθήκης, τροποποίησης και διαγραφής ιστοσελίδων, ενσωμάτωση υπερμέσων, και αλληλεπίδραση μεταξύ των χρηστών (Τσέλιος, 2011).

Εφαρμογή του wikispaces classroom στο μάθημα της ερευνητικής εργασίας

Ο ρόλος του διαδικτύου σχετίζεται με τον προγραμματισμό και την προετοιμασία της ερευνητικής εργασίας. Όσον αφορά το περιβάλλον ΤΠΕ, αυτό σχετίζεται με την οργάνωση μεθοδολογίας και στην κατανομή ρόλων (Ματσαγγούρας, 2011). Για την αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της κάθε ομάδας και μεταξύ των ομάδων, αλλά και με τον εκπαιδευτικό, δημιουργείται ένας ιστότοπος, όπως ο <http://violence-project.wikispaces.com/>, όπου οι μαθητές συλλέγουν, οργανώνουν και αναρτούν το υλικό τους για τις ατομικές και ομαδικές εργασίες τους (ηλεκτρονικός φάκελος, e-portfolio).

The screenshot shows a Wikispaces classroom interface. At the top, there are navigation tabs for Members, Projects, Events, Assessment, and Settings. Below this is a toolbar with icons for Home, Pages, Changes, All Pages, Home, Climate assessment, What's new on Wiki, Let's Fight It Together, Assessment of the pedagogical use of Wiki, Educational use of Wiki - groups, Educational use of Wiki - groups, and Wiki in the community - groups. The main content area is titled "Ερευνητική εργασία με θέμα τη "Βία: Η Σκύλλα & η Χάρυβδη"". Below the title, it says "Καλώς ήρθατε στο χώρο εργασίας & αλληλεπίδρασης των μαθητών του τμήματος Α3 του 8ου Γενικού Λυκείου Ηρακλείου." There is a logo with the text "Η ΒΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΑΓΙΚΙΑ". Below the logo, it says "Το κυρίως θέμα που διερευνούμε είναι η βία. Τα υποθέματα-κατηγορίες στα οποία χωρίστηκε και αναλάβαμε να αναλύσουμε είναι:" followed by a list of categories: "Βία στην οικογένεια (Ομάδα: [Family Losers](#) & Ομάδα: [No Name](#))", "Βία στο σχολείο (Ομάδα: [Superheroes](#) & Ομάδα: [Take Five](#))", and "Βία στην τοπική (και όχι μόνο) κοινωνία (Ομάδα: [Spice Girls](#) & Ομάδα: [Κώκο Κρο Κόκο](#))". Below the list, it says "Χωριστήκαμε σε 6 ομάδες και αναλάβαμε θέματα από κοινού, με σκοπό στην πορεία της ερευνητικής εργασίας να ανταλλάσουμε πληροφορίες και εμπειρίες. Στο τέλος θα αποφανθούμε για την πορεία της βίας από τη μακροκοινωνία της οικογένειας στην τοπική και γενικότερα στην κοινωνία μας και το αντίστροφο."

Σχήμα 1. Το wikispaces classroom των ερευνητικών ομάδων

Οι επιπλέον δυνατότητες που μας παρέχει η συγκεκριμένη μορφή του wiki είναι:

- Δημιουργία και διαχείριση περισσότερων του ενός project σε κάθε wiki.
- Σε κάθε project, δημιουργία ομάδων και ένταξη των μελών χωρίς να επηρεάζονται οι ομάδες των άλλων project του ίδιου wiki.
- Καταχώρηση γεγονότων (events) και παρακολούθηση ημερολογίου ανά ομάδα και project.
- Ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ των μελών με δυνατότητα προσωπικής (private) συνομιλίας.
- Παρακολούθηση της προόδου των εργασιών ανά μέλος/ομάδα και εξαγωγή στατιστικών αποτελεσμάτων (assessment).
- Διαχείριση δικαιωμάτων (permission) ανά ομάδα.

Μεθοδολογικό πλαίσιο

Βασικό μεθοδολογικό εργαλείο της έρευνας για την αποτίμηση της χρήσης του wikispaces classroom στο μάθημα της ερευνητικής εργασίας αποτέλεσε ένα ανώνυμο ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε από τους μαθητές με τη λίστα αξιολόγησης, η οποία αναφέρεται στον Πίνακα 1. Επίσης, για τη γενικότερη αποτίμηση της χρήσης του wikispaces classroom υλοποιήθηκαν 3 ημιδομημένες συνεντεύξεις με μαθητές του τμήματος αμέσως μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος στο Α' τετράμηνο. Τα στοιχεία του Πίνακα 1 αποτέλεσαν τους βασικούς άξονες των συνεντεύξεων της έρευνας. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε θεματική ανάλυση περιεχομένου των συνεντεύξεων (Weber, 1985, Βάμβουκας, 1998) για μια πρώτη ποιοτική αποτίμηση αυτής της χρήσης.

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό από τα ερευνητικά ερωτήματα του Πίνακα 1, σκοπός της έρευνας είναι να αποφανθεί -με αφετηρία τη σχέση των μαθητών με το διαδίκτυο- το κατά πόσο βοήθησε η χρήση του wikispaces classroom στην οργάνωση του ψηφιακού υλικού των εργασιών τους, στη συνεργασία μεταξύ τους και στην παρακολούθηση της προόδου των ατομικών και ομαδικών εργασιών.

Πίνακας 1. Ερωτηματολόγιο αποτίμησης της προστιθέμενης αξίας του wikispaces classroom στην εκπαιδευτική διαδικασία

Ερωτήματα - κριτήρια αξιολόγησης	Επιλογές απαντήσεων			
Φύλο	Αγόρι	Κορίτσι		
Έχετε υπολογιστή στο σπίτι σου;	Ναι	Όχι		
Έχετε από το σπίτι σου πρόσβαση στο internet;	Ναι	Όχι		
Σε ποιους χώρους χρησιμοποιείς υπολογιστή;	Σπίτι	Σχολείο	Internet café	
	Σπίτι φίλου	Σπίτι συγγενούς	Άλλο	
Από ποιους χώρους έχεις δυνατότητα πρόσβασης στο internet;	Σπίτι	Σχολείο	Internet café	
	Σπίτι φίλου	Σπίτι συγγενούς	Κινητό τηλ.	
Ποιες εφαρμογές χρησιμοποιείς στον υπολογιστή;	Εφαρμογές internet	Παιχνίδια	Εφαρμογές γραφείου	Άλλο
Πόσες ώρες (κατά μέσο όρο) χρησιμοποιείς στον υπολογιστή;	Λιγότερο από 1	1 έως 2	3 έως 5	Πάνω από 5
Θεωρείς τη χρήση του wiki...	Εύκολη	Σχετικά εύκολη	Δύσκολη	Απόλυτα δύσκολη

Θεωρείς ότι η χρήση του wiki σε βοήθησε να οργανώσεις το υλικό της ατομικής σου εργασίας;	Καθόλου	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Θεωρείς ότι η χρήση του wiki σε βοήθησε να οργανώσετε το υλικό της ομάδας σου;	Καθόλου	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Θεωρείς ότι η χρήση του wiki σε βοήθησε να παρακολουθείς την πρόοδο της ομάδας σου;	Καθόλου	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Θεωρείς ότι η χρήση του wiki σε βοήθησε στη συνεργασία με τα άλλα μέλη της ομάδας σου;	Καθόλου	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Έκανες χρήση του wiki εκτός του σχολείου;	Καθόλου	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Διαφωνούσες με την κοινοποίηση στο wiki, όλων των σταδίων της ατομικής σου εργασίας;	Καθόλου	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Για την επόμενη ερευνητική εργασία προτείνεις οι ομάδες να λειτουργήσουν...	μόνο με τον παραδοσιακό		και με τη χρήση του wiki	

Αποτελέσματα

Στην έρευνα συμμετέχουν 26 μαθητές εκ των οποίων 11 αγόρια και 15 κορίτσια. Όλοι οι μαθητές διαθέτουν υπολογιστή στο σπίτι και πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι τους (25%), από σπίτι φίλου/φίλης (22%) και από το κινητό τους τηλέφωνο (19%). Χρησιμοποιούν τον Η/Υ, κυρίως για χρήση εφαρμογών διαδικτύου (43%), εφαρμογών γραφείου (26%) και παιχνίδια (21%). Το 50% των μαθητών χρησιμοποιούν τον Η/Υ για 1 έως 2 ώρες την ημέρα, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι από 3 έως 5 ώρες την ημέρα, τον χρησιμοποιεί ένα 35%.

Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της αποτίμησης της χρήσης του wikispaces classroom στο μάθημα της ερευνητικής εργασίας από τους μαθητές του τμήματος, εφαρμόζοντας τα κριτήρια του Πίνακα 1.

Πίνακας 2. Αποτελέσματα αποτίμησης της χρήσης του wikispaces classroom στην ερευνητική εργασία

Ερωτήματα - κριτήρια αξιολόγησης	Καθόλου	Λίγο	Πολύ	Πάρα πολύ
Θεωρείς ότι η χρήση του wiki σε βοήθησε να οργανώσεις το υλικό της ατομικής σου εργασίας;	-	3 (12%)	17 (65%)	6 (23%)
Θεωρείς ότι η χρήση του wiki σε βοήθησε να οργανώσετε το υλικό της ομάδας σου;	-	3 (12%)	13 (50%)	10 (38%)
Θεωρείς ότι η χρήση του wiki σε βοήθησε να παρακολουθείς την πρόοδο της ομάδας σου;	-	5 (19%)	8 (31%)	13 (50%)
Θεωρείς ότι η χρήση του wiki σε βοήθησε στη συνεργασία με τα άλλα μέλη της ομάδας σου;	1 (4%)	14 (54%)	8 (31%)	3 (12%)
Έκανες χρήση του wiki εκτός του σχολείου;	2 (8%)	3 (12%)	13 (50%)	8 (31%)

Διαφωνούσες με την κοινοποίηση στο wiki, όλων των σταδίων της ατομικής σου εργασίας;	16 (62%)	6 (23%)	3 (12%)	1 (4%)
--	----------	---------	---------	--------

Για να δοθεί έμφαση στο υψηλό ποσοστό ικανοποίησης των μαθητών γίνεται συνδυαστική ερμηνεία των ποσοστών των κατηγοριών του πίνακα 2. Η χρήση του wiki θεωρείται εύκολη από το 42% των μαθητών και σχετικά εύκολη από το 50%. Από τα δεδομένα του Πίνακα 2 παρουσιάζονται αρκετά υψηλά ποσοστά (88%) στα κριτήρια που αναφέρονται στο κατά πόσο τους βοήθησε να οργανώσουν το υλικό της ατομικής και της ομαδικής τους εργασίας. Σημείωσαν τις επιλογές πολύ και πάρα πολύ για την ατομική τους εργασία: 65% και 23%, για την ομαδική εργασία τους: 50% και 38% αντίστοιχα. Επίσης, για το αν τους βοήθησε να παρακολουθούν την πρόοδο της ομάδας τους, συμφωνεί το 81% με τις ίδιες επιλογές (31% πολύ και 50% πάρα πολύ). Στην ερώτηση, όμως για το κατά πόσο το wiki ενίσχυσε την συνεργασία με τα μέλη της ομάδας τους, υπάρχει μια σημαντική μετακίνηση στην επιλογή λίγο, με σταθερό το 31% στο πολύ (54% λίγο, 31% πολύ, 12% πάρα πολύ).

Στα ίδια επίπεδα ανέρχεται και η χρήση του wiki εκτός των ωρών του μαθήματος της ερευνητικής εργασίας (50% πολύ & 31% πάρα πολύ). Οι μαθητές που κλήθηκαν να απαντήσουν στο αντίστοιχο ερώτημα της συνέντευξης έκαναν χρήση του wiki κατά μέσο όρο 2 ώρες την εβδομάδα.

Ακόμη, όπως ήταν αναμενόμενο, το 62% δεν έχει κανένα πρόβλημα με την κοινοποίηση των μη ολοκληρωμένων εργασιών τους από την αρχή της σύνταξης αυτών, με ένα 23% να επιλέγει ότι διαφωνεί λίγο. Τέλος, το 88% προτείνει η επόμενη ερευνητική εργασία να συνεχίσει να υλοποιείται με χρήση του περιβάλλοντος του wikispaces classroom. Από τη θεματική ανάλυση περιεχομένου των συνεντεύξεων των 3 μαθητών (Weber, 1985, Βάμβουκας, 1998), καθώς και από τις προσωπικές μας καταγραφές, εξάγονται συναφή συμπεράσματα.

Συνοψίζοντας τα κυριότερα ευρήματα, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η χρήση του wikispaces classroom στην εκπαιδευτική διαδικασία βοηθάει τους μαθητές να οργανώνουν το υλικό τους και να παρακολουθούν την ατομική τους πρόοδο, αλλά και της ομάδας τους. Η αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών στο wiki δημιούργησε ένα θετικό κλίμα συμπίεσης μεταξύ των μελών της κάθε ομάδας, παροτρύνοντας ο ένας τον άλλον για να συναγωνιστούν τις άλλες ομάδες.

Γενικότερα, θα πρέπει να επισημανθεί ότι το καλό κλίμα που δημιουργήθηκε εξ αρχής στο τμήμα με την εφαρμογή βιωματικών μεθόδων καθ' όλη τη διάρκεια των μαθημάτων-συναντήσεων και η αποδοχή, ο σεβασμός από τον καθηγητή των απόψεων του κάθε μαθητή και των ιδίων ως άτομα, τους βοήθησε να δείξουν εμπιστοσύνη σ' ολόκληρη τη διαδικασία και μπόρεσαν να αλληλεπιδράσουν εποικοδομητικά τόσο στις διά ζώσης συναντήσεις-μαθήματα όσο και εξ αποστάσεως.

Συζήτηση - προοπτικές

Το «άνοιγμα» της τάξης/ομάδας σε χρόνο εκτός του συμβατικού προγράμματος με τη χρήση των ΤΠΕ διατηρεί σε εγρήγορη τους μαθητές αυξάνοντας την εμπλοκή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Το πλήθος των πληροφοριών που μας κατακλύζουν καθημερινά, κυρίως μέσω του διαδικτύου, οδηγούν τους μαθητές στην πεποίθηση ότι είναι γνώστες των πάντων και με σχετική ευκολία συχνά αμφισβητούν τον εκπαιδευτικό και το ρόλο του (Kalogiannakis, 2010). Σήμερα, οι ΤΠΕ και οι υπηρεσίες του Web 2.0 μπορούν να αξιοποιηθούν ως εργαλεία

παραγωγικότητας, γνωστικά εργαλεία, εργαλεία διαχείρισης πληροφορίας και μέσων επικοινωνίας (Φεσάκης & Δημητρακοπούλου, 2009).

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια μελέτη περίπτωσης και το δείγμα είναι σχετικά μικρό και αρκετά περιορισμένο γεωγραφικά για να ισχυριστούμε ότι μπορούμε να γενικεύσουμε τα αποτελέσματα που παρουσιάστηκαν στο παρόν κείμενο. Στο άμεσο μέλλον, κρίνεται επιβεβλημένη μια συστηματική προσπάθεια αξιολόγησης σε ευρύτερη κλίμακα της χρήσης του wikispaces classroom στην ερευνητική εργασία, αλλά και σε κάθε άλλο μάθημα, μιας και αποτελεί στόχο η ομαδοσυνεργατική μάθηση. Στις μέρες μας, αποτελεί βασικό χρέος όλων των εμπλεκομένων στην εκπαιδευτική διαδικασία η προσαρμογή στο νέο τεχνολογικό περιβάλλον και στις προσκλήσεις-προκλήσεις των καιρών. Με συλοβάτη τις εμπειρίες και παραδοχές μιας εκσυγχρονισμένης συμβατικής εκπαίδευσης μπορούμε να είμαστε σε θέση να αντικρίσουμε το όραμα της νέας κοινωνίας της γνώσης. (Παυλίδης & Καλογιαννάκης, 2012)

Αναφορές

- An, Y. & Williams, K. (2010). Teaching with web 2.0 technologies: Benefits, barriers and lessons learned. *International Journal of Instructional Technology & Distance Learning*, 7(3).
- Booth, A. (2007) Blogs, wikis and podcasts: the 'evaluation bypass' in action?, *Health Information and Libraries Journal*, 24(4), 298-302.
- Borthwick, A., Hansen, R., Gray, L., & Ziemann, I (2008). Exploring essential conditions: A commentary on Bull et al. (2008). *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 8(3).
- Kalogiannakis, M. (2010). Training with ICT for ICT from the trainer's perspective. A Greek case study. *Education and Information Technologies*, 15(1), 3-17.
- Raman, M., Ryan, T., & Olfman, L. (2005). Designing knowledge management systems for teaching and learning with wild technology. *Journal of Information Systems Education*, 16(3), 311-320.
- Weber, R.-P. (1985). *Basic Content Analysis*. Beverly Hills: Sage.
- Βάμβουκας, Μ. (1998). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ματσαγούρας, Η., (2011). *Η Καινοτομία των Ερευνητικών Εργασιών στο Νέο Λύκειο (βιβλίο εκπαιδευτικού)*. (σελ. 8-9,18, 27,55-69). Αθήνα: ΟΕΔΒ
- Παυλίδης, Γ., & Καλογιαννάκης, Μ. (2012). Βιωματική μάθηση και ΤΠΕ. Μια μελέτη περίπτωσης με χρήση του debate σε ενήλικες εκπαιδευόμενους. Στο Θ. Μπράττισης (επιμ.), *Πρακτικά του Πανελληνίου Συνεδρίου "Διδακτική της Πληροφορικής"* (σ. 549-558), Φλώρινα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
- Τσέλιος, Ν. (2010). *Σχεδιασμός και αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού -PN1436: «Μοντέλα σχεδιασμού»*. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: <http://eclass.upatras.gr>. Ημερομηνία πρόσβασης: 14 Μαΐου 2011.
- Φεσάκης, Γ., & Δημητρακοπούλου, Α. (2009). Μοντέλα σχεδιασμού μαθησιακών δραστηριοτήτων που αξιοποιούν ΤΠΕ: Κριτική επισκόπηση. Στο Α. Κοντάκος & Φ. Καλαβάσης (επ.), *Θέματα εκπαιδευτικού σχεδιασμού* (Τόμ. 3ος), (σ. 311-341). Αθήνα: Ατραπός.